

Tips voor gebruik en borging van het instrument

Samenvatting van de netwerkbijeenkomst van 30 mei 2022

In de bijeenkomst hebben de deelnemers van de praktijkprojecten elkaar tips gegeven naar aanleiding van de vraag:

“Het instrument is geïntroduceerd of de scholing is geweest: Hoe zorg je ervoor dat zorgverleners het instrument in de praktijk gaan gebruiken en blijven gebruiken?”

Hieronder een korte samenvatting van de genoemde aandachtspunten (in willekeurige volgorde).

1. Houd iedereen in de organisatie betrokken bij wat jullie doen, van management, tot middenkader, en op de werkvloer.

Ieder moet een mate van urgentie ervaren dat ze iets moeten doen met de palliatieve zorg. Laat zien waarom de activiteiten zinvol zijn, bijvoorbeeld met casuïstiek, ervaringen, wensen van begeleiders en verwanten.

Met het oog op borging is het aantonen dat het verbeteren van palliatieve zorg kosteneffectief is lastig. Dus je moet het bestuur met andere argumenten overtuigen, bijvoorbeeld dat iedere cliënt recht heeft op goede zorg in de laatste levensfase.

2. Blijf aansluiten bij energie van team.

Daar waar ‘een vuurtje is’ maak je er gebruik van. Dus je gaat naar de energie toe. Wat speelt er en wat past? Dat helpt en scheelt in energie.

3. Pas zo nodig het instrument aan

De instrumenten in de Gereedschapskist Palliatieve Zorg zijn niet in beton gegoten. Daar kun je creatief mee omgaan.

4. Betrek mensen van de afdeling kwaliteit of scholing of HR

Zij kunnen een rol spelen bij de borging, bijvoorbeeld door een scholing op te nemen in het scholingsaanbod. Als er veel verloop is in het team, verdwijnt kennis snel. Zij kunnen een plan maken hoe je nieuwe mensen schoolt zodat de kennis en vaardigheden op peil blijven.

5. Betrek verwanten

Ook de verwanten moeten bewust worden gemaakt van wat palliatieve zorg is. Zorg dus dat verwanten betrokken worden, bijvoorbeeld via jaargesprekken met cliënten en verwanten. Dat zorgt ervoor dat palliatieve zorg onderdeel wordt van de ‘gewone’ zorg.

6. Betrek gedragskundigen

Gedragskundigen hebben in hun opleiding vaak weinig geleerd over palliatieve zorg, terwijl zij een belangrijke rol spelen in deze zorg. Zij zouden dus ook betrokken moeten worden.

7. Neem het instrument op in ECD

In het ECD zou een plek gemaakt kunnen worden voor palliatieve zorg. Bijvoorbeeld waar genoteerd kan worden wat voor een cliënt belangrijk is en diens wensen.

8. Benoem aandachtsfunctionarissen

Genoemd wordt dat zij de 'fakkeldragers' van het instrument of de palliatieve zorg zijn. Zo mogelijk is er in elk team zo'n aandachtsfunctionaris, ook wel aandachtsvelder genoemd. De taak van de aandachtsfunctionaris is bewaken of er nog aandacht is voor palliatieve zorg en waar het wegvloeit. En hoe zorgen we ervoor dat het weer de aandacht krijgt? De organisatie moet de aandachtsfunctionarissen faciliteren en toerusten. De aandachtsfunctionarissen zouden opgenomen moeten worden in het beleidsplan (zie tip 16).

9. Het projectteam als motor

Zorg voor continuïteit van de projectgroep. Blijf overleggen plannen, ook na de introductie van het instrument, zodat er continu aandacht is voor palliatieve zorg. Ook aandachtsfunctionarissen zouden in de projectgroep deelnemen. Voordeel daarvan is de korte lijn tussen projectteam en begeleiding. Na de projectperiode kan de projectgroep verder gaan als expertiseteam of werkgroep palliatieve zorg.

10. Breed stimuleren tot gebruik van het instrument

Niet alleen aandachtsfunctionarissen stimuleren en monitoren het gebruik van het instrument. Collega's die betrokken zijn bij de palliatieve zorg voor een cliënt kunnen elkaar ook stimuleren om het instrument te gebruiken. Zo kan de consulent palliatieve zorg, de gedragskundige of de arts aan de begeleiders vragen om voorafgaand aan een contact de Signalering in te vullen.

11. Monitor gebruik en pas zo nodig het instrument of implementatieplan aan

De projectgroep en aandachtsfunctionarissen (zie tip 8) houden in de gaten hoe het instrument gebruikt wordt. Als het niet (goed) gebruikt wordt kijken ze wat daarvan de reden is. Mogelijk moet het instrument aangepast worden of moeten andere implementatiestrategieën ingezet worden.

12. Deel voorbeelden organisatiebreed.

Het is leuk en geeft energie om anderen te laten zien waar je mee bezig bent. Bijvoorbeeld door het delen van successen, casuïstiek en dilemma's via een stukje op internet, in een nieuwsbrief of bij een teamoverleg. Dat kan anderen inspireren om hier ook mee aan de slag te gaan.

13. Organiseer themamiddagen

Via themamiddagen bereik je ook andere collega's. Je kunt dat doen met de mensen in je eigen organisatie want er is, misschien niet altijd zichtbaar genoeg, al veel expertise 'in huis'. Bijkomend voordeel is dat men elkaar beter leert kennen, meer begrip voor elkaar krijgt en daardoor elkaar makkelijker inschakelt.

14. Honoreer verzoeken van teams buiten het project om ook mee te doen

Als een ander team enthousiast wordt van jullie project, honoreer dat dan. Hierdoor vergroot je de kans op borging en je sluit aan bij de energie van dat team (zie ook tip 2).

15. Maak een beleidsdocument & 'de tip van de tegel'

Als er een duidelijk beleidsdocument is geeft dat een structuur. Ieder weet waar de organisatie voor staat en naar toe wil. Een korte weergave van het document is handig om ergens op te hangen zodat ieder snel ziet wat de bedoeling is.

Leg ook de beslissingen van het projectteam ergens vast. Mocht het project in de loop der tijd 'inzakken' dan is het fijn als alles goed is gedocumenteerd en iemand niet helemaal van voren af aan moet beginnen (bijvoorbeeld als betrokkenen niet meer in organisatie werken).

16. Zorg voor borging in beleid

Als er een duidelijk beleidsdocument is geeft dat een structuur voor na de projectperiode. Binnen dat beleidsdocument kunnen ook de rol/taken en positie van de werkgroep palliatieve zorg, de aandachtsfunctionarissen, de consultants palliatieve zorg, alsook de scholing beschreven worden.

17. Sta je voor je keuze die je maakt

De keuze voor het verbeteren van de palliatieve zorg betekent ook dat het breed door de organisatie heen een werkwijze wordt. Bijvoorbeeld, dat er structureel aandacht is voor niet-pluisgevoel, het bespreken van palliatieve zorg in de MDO's en zorgplanbesprekingen. Dus dat het onderdeel wordt van de processen rondom de cliënten.

Een keuze voor het verbeteren van palliatieve zorg kan ook betekenen dat je tijdelijk bepaalde andere dingen misschien minder aandacht kunt geven.

18. Houd vol, geef niet op, ben standvastig

Ten slotte vereist het structureel verbeteren van de palliatieve zorgen lange adem. Het is verleidelijk om allerlei andere zaken op een gegeven moment prioriteit te geven. Het belang van goede palliatieve zorg blijft, en de vraag ernaar wordt met een verouderende cliëntgroep in de toekomst alleen maar meer. Daarom wordt de tip gegeven vast te houden aan je doel.